

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)

CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureş, 2016

ISBN: 978-606-8624-17-4

Section: Literature

GABRIELA MELINESCU – A SISIF OF CREATION

Maria Beatrice Lucaciu
PhD Student, University of Oradea

Abstract: The present work is a presentation about the condition of the artist in his society and his difficult way to get labourious literary works. The real artist is like Sisif when his works are not well accepted by critics, even if he spends working all his life. In her Suedes Journals, Gabriela Melinescu presents the artist life with all his successes and his artistic falls, with all his feelings. The artistic act is like an escape from the society, but in the same time a real torture, because it implies much sacrifice and difficult work. Books are alive because they hold the spirit of the writer and they are not simply objects. These are seen like a necessity in human life because these are created between dream and reality, where language falls back, and idiolect appears. The artist can not be criticized according to reality because he is writing with his soul, with his feelings and he is not describing reality. The most difficult thing is to write in different languages, because the artist must feel and think in that language in the moment of creation.

Keywords: artist, creation, criticism, feelings, Sisif.

Gabriela Melinescu, autoarea celor cinci jurnale suedeze publicate treptat în Suedia, oferă o gamă variată de definiții ale artistului și actului creației. În viziunea acesteia, scriitorul este „*O rasă blestemată, în veșnică, neobosită căutare himerică de momente intense, un concurent de temut al iubirii și credinței*”¹. Scrisul este colacul de salvare care o mai ține în viață pe Gabriela Melinescu. Este singurul sprijin al scriitoarei. Scrisul reprezintă o eliberare și o povară în același timp. Este o eliberare pentru că ea este un artist care nu poate fi înțeles de societate, dar este și o povară pentru că actul creației implică mult timp, momente de maximă tensiune în care inspirația trebuie să atingă cote maxime, iar de multe ori acesta poate reprezenta o muncă sisifică, mai ales atunci când artistului îi lipsește inspirația, cel mai important ingredient al creației. Artistul este un Sisif în creație, care de multe ori se confruntă cu zădărnicia, mai ales atunci când opera sa este negată de critică. Gabriela Melinescu crede că această critică este nedreaptă, pentru că fiecare om percepe o carte în funcție de starea sa de spirit din acel moment. Pentru a putea afirma că o carte nu este bună, aceasta trebuie să fi fost citită de mai multe persoane. Munca sisifică se transformă treptat în instinct pentru că experiențele acumulate pe parcursul vieții ies treptat la iveală. Mimesisul este respins în totalitate de scriitoare, creația este realizată cu ajutorul limbii interioare care reprezintă codul creației neaccesibil altora: „*Mai bine îmi urmez poteca mea, decât să iau șoseaua asfaltată a*

¹ Gabriela Melinescu, Jurnal suedez, vol I, p. 15.

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)

CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016

ISBN: 978-606-8624-17-4

Section: Literature

---

*altor scriitori celebri*². După o bogată activitate literară, scriitoarea vede poezia și proză la nivel de antiteză. Dacă poezia nu-și pierde vitalitatea și farmecul, proza produce plictis și monotonie pentru că este prea lungă. Poezia este o formă concentrată care exprimă idei esențiale.

Dar cine este de fapt scriitorul? E un om? E un supraom care (re)crează universuri? Aparține *unei rase blestemată*, așa cum însăși Gabriela Melinescu susține? Este mereu în căutare de sensuri, de momente intense pe care să le transpună apoi în scris? Dar cum? Prin muncă istovitoare și printr-o luptă de zi cu zi cu paginile și cu cuvintele. În volumul al treilea al *Jurnalului suedez*, creatorul este asemănat unui arbore – castanul – datorită „supremei libertăți în spațiul misterios al cuvântului. A scrie, a pune în afară ceva din lăuntru meu și asta ar fi poate și rostul castanului, în suprema, intima noastră libertate, limitată de un timp necunoscut al creației.”³ Creația oferă libertate, o stare de eliberare pe care doar lumea vegetală o mai înregistrează. Doar timpul inexplorat și neștiut al creației mai poate limita această stare.

Procesul scrisului poate fi realizat după un anumit ritual „e de ajuns să mă pun în starea de a scrie, că imaginile și cuvintele vin de la sine” și se aseamănă cu ceremonia complicată a ceaiului. „E curios că beau și ceai negru, tare, când scriu, și înțeleg de ce am nevoie să fiu curată la masa de scris, cu anumite haine (Balzac își comandase haine de călugăr, cu cordoane de mătase, ca la o ceremonie de inițiere), și trebuie să-mi fi făcut deja rugăciunea dimineții, pentru că a scrie e poate un alt fel de ardoare, pentru a intra în atmosfera scrisului înseamnă intrarea în sacru, folosind limba interioară și acceptând necunoscutul superconștiinței”⁴. Pentru a putea da frâu liber imaginației, trebuie să își organizeze viața în funcție de un orar prestabilit, mai ales datorită faptului că trăiește în societatea, în cadrul unei familii unde este izbită și de muncile cotidiene. Diarista mărturisește că toate acestea nu ar fi cu putință dacă nu ar invoca puterea Duhului Sfânt, care îi dă tăria să poată continua lupta cu viața „face ca tânguiala și toate treburile plictisitoare ale casei să fie suportate mai ușor”⁵. Inspirația vine în momentul în care Duhul Sfânt se sălășluiește în trupul și sufletul artistului și de aceea acest moment unic nu trebuie ratat cu nici un preț. Cu toate că aceasta este preocupată de problemele cotidiene „trebuie să prepar micul dejun, apoi să fac cumpărături, etc.”, ea notează mereu aceste idei inspirate de puterea divinității, asemenea unor note muzicale pe care le va dezvolta în momentul propice destinat creației „notez în mare viteză, ca pentru o partitură muzicală, câteva note, care, poate, îmi vor aminti de trăirea mea înaltă, entuziasmul meu de a-mi aminti de cele înalte, sub jetul apei”⁶.

Scrisul reprezintă o izolare de cotidian, un refugiu într-o cameră, în care să nu aibă acces nimeni și nimic. Această definiție a scrisului trimite cu gândul la camera Sambo a lui Ștefan Viziru, din romanul *Noaptea de Sânziene*, o cameră misterioasă, „în care nimic nu amintește de lumea profană: nu există alimente, căci în camera *Sambô* nu se mănâncă, nu se primesc musafiri, aici Ștefan pictează, repetă, fără să conștientizeze, ieșirea sa din timpul istoric, deși

² Gabriela Melinescu, op. cit., vol. I, p.45.

³ Idem, Vol. III, p. 86.

⁴ Idem, Vol. I, p. 44.

⁵ Ibidem, p.151.

⁶ Gabriela Melinescu, op. cit, Vol. I, p.151.

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)

CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016

ISBN: 978-606-8624-17-4

Section: Literature

---

mai târziu descoperă că experiența misterului cere ruperea legăturilor cu realitatea. Alt personaj, Dayan - din nuvela cu același nume - descoperă că pentru el există o cale unică de evaziune; în labirintul în care îl introduce Ahasverus există o singură cameră cu ușa întredeschisă, simbol al accesului său parțial la misterul cunoașterii⁷. Așadar scrisul poate fi realizat numai într-un loc izolat, inaccesibil oamenilor obișnuiți, o cameră unde persistă misterul, inspirația. În această cameră pot intra numai persoanele inițiate, sau persoanele alese. Faptul că scrie într-o limba care nu-i aparține o face să se simtă deosebită, mai aproape de un loc de unde au pornit toate limbile, un loc fără limbi naționale, „un interior în care totul e sens și înțelegere și totuși numai vid”, un loc misterios, tainic, unde numai cei aleși pot pătrunde.

Alteori scrisul vine de la sine, inspirația apărând chiar în cele mai nepotrivite momente – pregătirea cinei. Într-un astfel de context, scriitoarea mărturisește că narațiunile se scrie întâi în gând și în aer pentru ca mai apoi să primească o formă pe hârtie. Astfel, actul creator devine revigorant, redând siguranța și buna dispoziție pentru că o singură pagină scrisă se poate transforma în capitole întregi. Acea singură pagină păstrează *vii crenții trăirii*, ascunzând printre rânduri adevărate microromane, care la rândul lor pot crea noi universuri. Realitatea devine sursă de inspirație și un fapt oarecare, îmbrăcat în bogatele haine ale imaginației se poate transforma în operă literară. Scriitoarea mărturisește că de multe ori are doar o idee vagă, o schiță cu privire la ceea ce va scrie, însă profită de fiecare secundă, fructificând-o prin scris deoarece acestea sunt clipele care aduc adevărata inspirație. După aceste momente de intensă inspirație, urmează munca sisifică în urma căreia textele se transformă în opere literare, devin artă. „Mizând totul pe necunoscut, pe faptul că muzica se cântă singură, creionul scrie singur, asta după ce te-ai pregătit cu trudă.”⁸ După multe încercări și exerciții, creionul ajunge într-adevăr să scrie singur, scriitorul trecând la acea stare instinctuală a scrisului care se scrie și care vine de la sine.

Cărțile sunt vii pentru că ele conțin energia creatoare a celui care le creează, și nu simple obiecte „De aceea cărțile sunt sfinte, în ele se concentrează energia celui care a gândit și simțit altfel, a intrat deja acolo unde simțurile noastre nu pot intra decât după un efort de concentrare susținut”⁹. Acestea sunt văzute ca o necesitate în viața oamenilor pentru că ele sunt „ca niște cărje în viața noastră, pentru cei care au găsit propria lor filozofie și autorii lor preferați pentru o recitare creativă”¹⁰. Adevărata operă literară este creată la granița dintre vis și realitate, acolo unde limbajul cotidian se retrage, iar limba interioară își face apariția. Gabriela Melinescu crede că limba artei este „mereu interioară și servește tocmai adevărul fanteziei, care e profund, nou, păstrând din realitate ceva neașteptat de universal, ceva aparținând unei etici de la creația lumii”¹¹. Diarista mărturisește că se inspiră și din realitatea înconjurătoare, dar și din propria viață. Unul dintre momentele care o inspiră este sinuciderea tatălui „Ziua tatălui meu; din nou

---

⁷ Doina Ruști, *Dicționar de simboluri din opera lui Mircea Eliade*, Editura Tritonic 2005.

⁸ Gabriela Melinescu, op. cit., Vol. IV, p. 205

⁹ Gabriela Melinescu, op. cit., Vol. I, p. 93.

¹⁰ Ibidem, p.257.

¹¹ Ibidem, p. 261.

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)

CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016

ISBN: 978-606-8624-17-4

Section: Literature

---

mă duce gândul la el. Am gravat poeme pe plăci de aramă, despre căderea lui în neant. Am desenat tot ce a căzut o dată cu el, în acea vară de neuitat când s-a aruncat în gol”¹².

Experiențele prin care trece o fac să înțeleagă că există o diferență dintre om și scriitor. Omul fără scrupule poate fi un artist desăvârșit, oferindu-l ca exemplu pe Nicolae Breban, care este un artist desăvârșit, dar care o dezamăgește în impostura de om. Artistul nu este același cu omul. În momentul creației se produce detașarea de sine „ Când scriu, uit total că exist, intru în ceva ce s-ar putea numi atmosferă, o stare zero. Acolo, în lumea interioară mi-am uitat eul meu cotidian, plin de vulgaritatea zilei și a condiției de om”¹³. Pentru a ajunge scriitor, este necesară parcurgea mai multor etape, de la stadiul de cititor înflăcărat la cel de scriitor: „Toți scriitorii sunt mai întâi mari cititori, Înghițitori de biblioteci, cartofagi”¹⁴. Actul creator este diferit de celelalte meserii. Scriitorul este un creator de viață „Universul se poate recrea pe o mică porțiune de pământ, pe o coală albă. Pietrele întruchipează geometria vidului [...] Ceea ce este într-adevăr greu e să te pui în stare de contemplare, apoi totul vine de la sine. După aceea, numai după aceea începe munca de sclav a celui care are un temperament de creator”¹⁵.

Scriitoarea crede că artistul nu trebuie criticat în funcție de realitatea înconjură pentru că el creează în funcție de sentimente și nu în raportarea cu realitatea „...*un artist nu pictează niciodată ce vede, ci mai ales ce simte*”. Artistul este un adorator al vieții, cu toate că el este târât de critici în lături, până când artistul reușește să facă vizibilă acea mitologie care-i ajută pe alții care nu trăiesc această Canossa perpetuă, notează diarista. Datoria fiecărui artist este de a elogia viața, de a o îmbogăți prin frumusețea creației. Artistul trăiește prin și pentru creația sa. „Literatura, ca toate artele, cere o angajare sută la sută.”¹⁶ Capacitatea de a crea artă nu este percepută ca un talent oarecare, ci ca o condiție pentru ca realitatea să devină parte integrantă a scriitoarei, care transpune în artă lumea exterioară. Pentru a crea este nevoie de inspirație, de vise, de liniște și toate acestea vin doar în singurătate. Pentru a scrie este necesară *solitudinea absolută*, renunțarea la gânduri și scufundarea în subconștient, unde se regăsește un alt eu. De aceea, viața socială și interacțiunea cu ceilalți devine uneori o tortură, „când ai fost intoxicată de această chemare de a crea lumi imaginare, care se confundă cu visurile.”¹⁷

Creația reprezintă o punte între viață și moarte, este legătura dintre ea și ființa cea mai dragă, tatăl ei „mă face să mă gândesc că sunt vizitată în acest sens de spiritului lui, curios și extrem de curajos, de om foarte inteligent și pasionat de cărți și de tot ce vine prin ele: deschiderea către o altă lume, care ne face să avem o altă perspectivă asupra acestei vieți de acum. Și, în mod paradoxal, a lucra cu mâinile gravând pe metal cu la pointe seche, punta secca, toate acestea mă apropie de lucrul tatălui meu; îmi aduc aminte de mâinile lui, de mâinile mele

---

¹² Ibidem, p. 174.

¹³ Ibidem, p. 21.

¹⁴ Ibidem.

¹⁵ Gabriela Melinescu, op.cit., Vol I, p.22.

¹⁶ Idem, Vol. II, p.53.

¹⁷ Ibidem, p.52.

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)

CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016

ISBN: 978-606-8624-17-4

Section: Literature

---

de copil, unite acum prin visul artei și prin ea obligația de a fi mereu acolo unde viața e mai interesantă, tragică, dar și jubilantă”¹⁸.

Literatura din interiorul ființei e atât de vie încât dă naștere unor sentimente contradictorii – siguranță dar și disperare și teamă de singurătatea atât de necesară pentru a crea. Înclinația naturală, cum o numește scriitoarea, de a trăi într-o lume a literaturii se pierde din cauza grijilor cotidiene și a vieții împreună cu ceilalți. Exteriorul devine așadar o barieră între creator și creația sa, o piedică în calea scrisului. Miracolul scrisului nu este stăvilat doar de grijile cotidiene, ci și de anumite evenimente personale – diarista mărturisind că perioada în care Dumnezeu i i-a luat pe cei mai dragi devine un timp în care îi este imposibil să scrie și „să se ridice până la miracolul vieții pentru că de fiecare dată când datele morții lor revin e ca și cum ar muri din nou.”¹⁹ Un scriitor pentru care actul scrisului este sacru, semănând cu o rugăciune, resimte la o intensitate maximă orice piedică pusă între sine și actul creator. Scrisul devine treptat spațiul adevăratei vieți, realitatea pe care o creează luând în stăpânire propria viață, care se desfășoară între două coordonate – realitatea și lumea interioară. Prin scris ies la iveală surprizele subconștientului, conturând o formă a artei, a evadării din realitate într-un univers distinct și unic. Creația devine un mod de a gândi, o cale prin care scriitorul se poate exterioriza și exprima.

Scrisul este adesea văzut ca o formă de evadare din sine însăși și din orizontul percepției celorlalți. Este activitatea care înlătură senzația de inutilitate, de nimicnicie și de efemeritate a ființei. Oferă senzația de stabilitate și statornicie, chiar dacă este doar o iluzie, o reprezentare a acestor stări. Artă e veșnică, iar creatorul se află în centrul universului creat de el. „Am nevoie de litere, de cuvinte, pentru a-mi forma un sistem de iluzii, urme ale faptului că m-am mirat că sunt.”²⁰ Această lume a scrisului, a creației devine un univers aparte în care scriitorul stă față în față cu gândurile și sentimentele sale sau plonjează în necunoscutul subconștientului. Astfel, creatorul de artă trăiește concomitent în două lumi paralele – „Simt nevoia de a fi mai conștientă de cele două realități: a vieții și a scrisului. Un dualism dureros în care trebuie să exist și să mă împart fără să înnebunesc. Și adevărul care mă calmează, care vine acum prin vise, asigurându-mă că cele două realități nu există.”²¹ În final, concluzia este uimitoare și dureroasă – totul este o iluzie, nu există niciuna dintre cele două lumi, există doar vise produse în subconștientul creator, care prind contur pe o bucată de hârtie așezată în fața scriitorului.

Eliberarea prin scris aduce bucurie și seninătate, dar dă și sens propriei existențe. Scriitoarea notează că singura bucurie este scrisul prin care îi poate *suporta* mai ușor pe ceilalți și chiar realitatea exterioară, devenind un mod prin care nebunia altora devine suportabilă. Este un scut necesar creatorului de artă care își justifică existența prin actul creației chiar dacă se realizează cu greu pentru că, afirmă în continuare, cea mai grea luptă este cea a scrierii propriilor cărți, a da naștere propriei creații, fapt care depinde în totalitate de cel care creează - „Scrisul

---

¹⁸ Idem, Vol. I, p. 176.

¹⁹ Gabriela Melinescu, op. cit., Vol. IV, p. 38.

²⁰ Idem, p. 15.

²¹ Ibidem, p. 247.

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)

CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016

ISBN: 978-606-8624-17-4

Section: Literature

depinde de mine, și în fața forului interior nu am nimic să-mi reproșez.”²² De fapt, creația înmagazinează trăirile și sentimentele creatorului, persoane dragi sau evenimente din viața personală, într-un cuvânt ea devine memoria așternută pe hârtie a scriitorului. Gabriela Melinescu mărturisește că fiecare cuvânt al poemelor sale se leagă tainic de „trăiri puternice, persoane și locuri ca și cum materializarea lor s-a păstrat bine în nevăzut. Totul e bine păstrat în eter,”²³ fără a mai fi nevoie de alte metode care să înregistreze sau să immortalizeze momentele de referință ale vieții.

Cu toate acestea, diarista își reproșează faptul că *se risipește* în activități nonliterare și că problemele exterioare au *deprofesionalizat-o*, neglijându-și chemarea și propriul mod de a trăi – arta – capacitatea de a crea fiind percepută drept talanții primiți de la Dumnezeu, pe care artistul este obligat să îi transforme prin efortul creator dus până la extrem. Pentru a îndeplini acest scop, artista găsește un mod propriu de a crea – scrierea textelor mai întâi în gând pentru ca mai apoi să le aștearnă pe hârtie, textele dobândind astfel vivacitate și intensitate.

Momentele de tensiune ale creației se ivesc în funcție de anotimp – noaptea nordică influențând uneori negativ procesul creației, timp în care inspirația dispare și orice efort creator devine inutil. În astfel de clipe, desenul devine un medicament care relaxează subconștientul deoarece nu necesită o asemenea tensiune creatoare – mâna trasează linii, independentă de limbă, dicționare, sintaxă. „Desenul este universal. Îmi arată lumea altfel. M-am pus în starea de a desena și iată ce noi sunt mișcările liniilor și punctelor.”²⁴ Autobiografia și memoria se strecoară prin fire nevăzute în creația Gabrielei Melinescu, astfel „că fiecare carte scrisă devine o imagine a singurătății, a lumii memoriei mele, dar și a realității lumii altora.”²⁵

O condiție necesară scrisului este reintrarea în limba interioară, „acolo unde se află toate timpurile, tot ce a fost, este și va fi. Acolo totul e intact. Nimic n-a dispărut, colorându-se în nuanțe și mai puternice, totul amestecat în voci originale, care dau limbii mele interioare nuanțele pentru a exprima ceea ce trebuie exprimat.”²⁶ Prin acest instrument creator, care devine limba interioară, autoarea are acces la timpul dinainte de timp și chiar la timpul netrecut încă, unde totul este păstrat viu și neșters pentru a primi haina cuvintelor.

Ce este scrisul pentru Gabriela Melinescu? „E un alt fel de ardoare, pentru că a intra în atmosfera scrisului înseamnă intrarea în sacru, folosind limba interioară și acceptând necunoscutul superconștiinței.”²⁷ Această limbă interioară poate fi un cod al scriitorului, un alfabet doar de sine știut. Sau poate fi un scut de apărare împotriva realității exterioare. Scriind în România comunistă, Gabriela Melinescu și-a creat această limbă interioară, care poate descrie propriile experiențe și trăiri, devenind un cod al propriei creații și poate al propriei vieți. Această limbă proprie își face simțită prezența încă din copilărie, când copilul Gabriela Melinescu își traducea într-o limbă personală propriile dorințe. „La baza acestei constatări stă

²² Idem, p. 264.

²³ Gabriela Melinescu, op. cit., Vol. V, p. 60.

²⁴ Idem, Vol. IV, p. 199.

²⁵ Ibidem, Vol. III, p. 47.

²⁶ Idem, Vol. II, p. 228.

²⁷ Ibidem, Vol. I, p. 44

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)

CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016

ISBN: 978-606-8624-17-4

Section: Literature

---

dorința de a mă crea verbal, de a crea texte originale, cu o contribuție la fenomenul ulterior al vieții prin scris.”²⁸ Totul începe ca un joc copilăresc, care va culmina la maturitate când scriitoarea va cunoaște trei limbi și va putea crea noi *insule lingvistice*.

Tema scrisului într-o altă limbă transpare dintre rândurile tuturor celor cinci volume ale jurnalelor, fie că e vorba de propria limbă, de cea interioară, de cea din noua patrie sau de cea a iubirii – franceza. Scrisul în franceză este la fel de extenuant ca și cel în suedeză, presupunând căutarea cuvintelor în dicționare și menținerea unei tensiuni lingvistice care se resimte ori de câte ori scriitoarea se așează la masa de scris. Acest multilingvism este necesar - limba suedeză este instrument al vorbirii și al lecturii lui Swedenborg și Strindberg, limba franceză este proprie dragostei, (cei doi soți vorbesc în franceză, limba cunoscută de amândoi și devenită limba propriei iubiri), limba română trece pe locul trei, fapt dureros resimțit de scriitoarea care se surprinde căutând prin cotloanele gândurilor cuvinte în limba maternă, care nu va putea fi *extirpată* niciodată pentru că aparține sufletului. Multilingvismul devine un câmp de bătălie între cele trei limbi pentru a-i domina subconștientul, moment în care limba câștigătoare va domina până și universul misterios al viselor. Această tensiune lingvistică dă naștere unei alte limbi, una interioară, Gabriela Melinescu mărturisind că nu scrie „cu limba, scriu cu un fel de limbă fără limbă, o stare universală, loc de întâlnire a tuturor limbilor.”²⁹

Scriind în limba franceză, scriitoarea vrea să-și demonstreze că se poate concentra asupra unui lucru crezut imposibil fără a-și pierde elanul creator atât de necesar fiecărei viitoare opere literare. Prin scris, imposibilul devine posibil, creatorul se autodepășește și pătrunde într-un univers al creației pure. Limba franceză este percepută ca fiind un instrument *luminos* datorită iubirii, prin care se face trecerea de la limba maternă la cea nouă – suedeza. Un alt avantaj al acestei treceri este și faptul că Gabriela Melinescu era deja un scriitor format în momentul în care ajunge în țara de adopție, iar transformarea se realizează mult mai ușor.

Scrisul devine o provocare datorită limbii în care creația va prinde contur, următoarea provocare fiind limba suedeză, a cărei utilizare devine epuizantă. Dicționarele devin prieteni apropiați, jocul cu cuvintele duce la un progres rapid, care o detreminează pe Gabriela Melinescu să *îndrăznească* a scrie în noua limbă. Dar procesul scrierii este dificil din cauza războiului continuu dintre cele trei limbi. Deși scrie în suedeză, franceza și româna ies mereu la iveală prin expresii și cuvinte mult mai potrivite în context decât cele suedeze. Toate acestea sunt percepute ca un joc pe *un teren virgin al limbii*. Scrisul într-o altă limbă presupune o concentrare extenuantă și un efort creator de două ori mai intens, dând o stare de *strangulare* a propriei limbi, care stă mereu în umbră, devenind doar un suport în creație.

Dar ce se va petrece cu limba maternă? Se va pierde în hățișul noilor cuvinte? „Va stagna și asta nu e bine. Chiar și limba maternă trebuie să se înnoiască prin creație”³⁰ Această spaimă a pierderii limbii mame este resimțită mereu, scriitoarea fructificând orice moment în care poate dialoga în limba română. Însă cu româna vorbită cu cei din Suedia este diferită total de *limba*

---

²⁸ Gabriela Melinescu, op. cit., Vol. V, p. 17.

²⁹ Idem, Vol. II, p. 10.

³⁰ Gabriela Melinescu, op. cit., Vol. II, p. 50

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)

CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016

ISBN: 978-606-8624-17-4

Section: Literature

---

cea vie vorbită în țară. Revenind în patrie, i se pare că a pierdut *melodia* limbii vorbite. Limba maternă „are misterul ei, ca și Dumnezeu. E un embrion de lumină fonică pe care îl primim la naștere și am învățat pe de rost multe tonuri enigmatice, fără moarte.”³¹ Această limbă va rămâne mereu un fundament al oricărei alte limbi străine, limbă în care se poate crea și care se poate însuși fără însă a reuși să o înlocuiască pe cea maternă., care se învață *pe un plan necunoscut*. Scriitoarea își mărturisește dorința de a înlocui scrisul extenuant folosind o a doua limbă cu scrisul doar în limba română, însă limba suedeză își cere dreptul de a fi utilizată chiar cu prețul eliminării limbii materne. Mai mult decât atât, suedeza poate stăvili de multe ori avântul creator, care își găsește forma doar prin limba maternă. Până și propria limbă interioară resimte această tensiune lingvistică „fiind amenințată de confruntarea unor noi medii lingvistice cu felul lor diferit de a simți.”³² În astfel de momente, desenul este privit ca un limbaj universal, care redă echilibrul din copilărie când autoarea credea că limba română se vorbește pe tot globul pământesc. „A scrie pare acum a mă ține între două lumi și a duce sufletul sau visarea interioară la sursa despre care nu știu nimic altceva decât că emite impulsuri creatoare.”³³

BIBLIOGRAPHY:

Ruști, Doina, *Dicționar de simboluri din opera lui Mircea Eliade*, Editura Tritonic 2005.

Melinescu, Gabriela *Jurnal suedez, vol. I*, București, Editura Polirom, 2003.

Melinescu, Gabriela *Jurnal suedez, vol. II*, București, Editura Polirom, 2003.

Melinescu, Gabriela *Jurnal suedez, vol. III*, București, Editura Polirom, 2003.

Melinescu, Gabriela *Jurnal suedez, vol. IV*, București, Editura Polirom, 2003.

Melinescu, Gabriela *Jurnal suedez, vol. V*, București, Editura Polirom, 2003.

---

³¹ Idem, Vol. IV, p. 162.

³² Ibidem, p. 250.

³³ Idem, Vol. II, p. 245